

ಕರಿಮೆಣಸು ಬೆಳೆಯ ಸುಧಾರಿತ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು

ಕರಿಮೆಣಸು ಪೈಪರ್ ನೈಗ್ರಹ್ ಸಸ್ಯನಾಮದ ಪೈಪರೇಸಿ ಸಸ್ಯ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬಹುವಾಣಿಕ ಸಾಂಭಾರ ಬೆಳೆ. ಇದನ್ನು ಸಂಬಾರು ಬೆಳೆಗಳ 'ರಾಜ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡಾದ್ಯಂತ ಅಡಿಕೆ ಮತ್ತು ತಂಗು ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಬೆಳೆಯಾಗಿ ಸುಮಾರು 3558 ಹೆಚ್‌ರೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಣಿ: ಈ ಬೆಳೆಗೆ ಘಲವತ್ತಾದ ಹೆಚ್ಚು ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನೀರು ಬಸಿದು ಹೊಗುವಂತಹ ಮಣಿನ್ನು ರಸಸಾರ 4.5 ರಿಂದ 6.5 ರವರೆಗೆ ಇರುವ ಮಣಿ ಸೂಕ್ತ.

ಹವಾಗುಣ: ಕರಿಮೆಣಸು ತಂಪು ಉಷ್ಣತೆ ಬಯಸುವ ಬೆಳೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸಾಕಷ್ಟು ಮಳೆ ಮತ್ತು ತಂಪು ಇರುವ ಹವಾಗುಣ ಅಗತ್ಯ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯ ತಂಪು ಮತ್ತು ಉಷ್ಣ ಹವೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹವಾಗುಣ ಕರಿಮೆಣಸು ಕೃಷಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ

ಬಿತ್ತನೆ ಕಾಲ : ಜೂನ್-ಜುಲೈ

ತಳಿಗಳು: ಪನಿಯೂರ್-1 ಮತ್ತು ಪನಿಯೂರ್-3 ಹೈಲ್‌ಡ್ರೆಂಟ್ ತಳಿಗಳನ್ನು ಕರಿಮೆಣಸು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಪನಿಯೂರ್‌ನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

❖ ಐ.ಎ.ಎಸ್.ಆರ್ ಗಿರಿಮುಂಡ ಮತ್ತು ಐ.ಎ.ಎಸ್.ಆರ್ ಮಲಬಾರ್ ಎಸ್ಲೆಲ್ ಎಂಬ ಎರಡು ಹೈಲ್‌ಡ್ರೆಂಟ್ ತಳಿಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

❖ ಪನಿಯೂರ್ 1,2,3,4,5,6,7 (ಕೇರಳ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ), ಶುಭಕರ, ಶ್ರೀಕರ, ಪಂಚಮಿ, ಹೌಳಿಮಿ, ಐ.ಎ.ಎಸ್.ಆರ್ ಶಕ್ತಿ (ಬೇರು ಕೊಳೆರೋಗವನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ). ಐ.ಎ.ಎಸ್.ಆರ್ ತೇವಮ್, (ಕೊಳೆರೋಗಕ್ಕೆ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ, ಬೆಟ್ಟ ಮತ್ತು ಸಮತಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ) ತಳಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದ ಕೊಡಗಿನ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಸ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ: ಕರಿಮೆಣಸಿನ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಬಳ್ಳಿಯ ಹಂಬು ತುಂಡುಗಳಿಂದ ಸಸ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡುವುದು ರೂಡಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕರಿಮೆಣಸು ಬಳ್ಳಿಯ ಮೂರು ವಿವಿಧ ಕಾಂಡದ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಫಿಮಿಕ/ಪ್ರಥಾನ ಕಾಂಡದ ಬಳ್ಳಿ : ಇದರಲ್ಲಿ ಗೆಣ್ಣಿಗಳ ಅಂತರ ಬಹು ದೂರವಿದ್ದು ಗೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಬೇರುಗಳು ಆಧಾರ ಮರಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಬಳ್ಳಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿತ್ತವೆ. ಈ ಕಾಂಡದ ತುದಿ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸಸ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುವುದು.

ಹಂಬು ಬಳ್ಳಿಗಳು : ಇವುಗಳು ಪ್ರಥಮ ಕಾಂಡದ ಬಳ್ಳಿಯ ಬುಡಭಾಗದಿಂದ ಚಿಗುರಿ ಬೆಳೆಯುವವು. ಅಂತರ ಗೆಣ್ಣಿಗಳು ಬಹು ದೂರವಿದ್ದು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿ ಗೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಬೇರುಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುವವು. ಈ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸಸ್ಯಾಭಿಪ್ರೇಕ್ಷಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುವುದು ಹಾಗೂ ಅತಿ ಸೂಕ್ತ.

ಹಣ್ಣು ಬಿಡುವ ಅಡ್ಡ ಕೊಂಬೆಗಳು: ಇವು ಕಾಂಡದಿಂದ ಚಿಗುರಿಹೊಡೆದು ಅಡ್ಡಕ್ಕೆ ಬೆಳೆಯುವವು ಹಾಗೂ ಹೊಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವು. ಈ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಹೊದೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಮಾಡಲು ಬಳಸುವರು.

ಮೆಣಸಿನ ಬೇರು ಬಳ್ಳಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ:

ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಪದ್ಧತಿ : ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಕೊಡುವ, ಆರೋಗ್ಯವಂತ ಬಳ್ಳಿ (ಗಿಡ)ಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಬುಡದ ಭಾಗದಿಂದ ಚಿಗುರಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹರಿದು ಹೋಗುವ ಹಂಬು ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ - ಜನವರಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಬೆ ಸುತ್ತಿ, ಆಧಾರ ಮರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಬಳ್ಳಿಯ ಪಕ್ಕೆ ಮರದ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ನೆಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಬಳ್ಳಿಯು ನೆಲವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಗೆಣ್ಣಿನಿಂದ ಬೇರು ಹೊರಹೊಮ್ಮುವುದು ನಿಯಂತ್ರಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಿಂಬೆ ಸುತ್ತಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಫೆಬ್ರುವರಿ-ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಡಿಸಿ ನಂತರ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮೃದು ತುದಿ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು 2 ರಿಂದ3 ಗೆಣ್ಣಿಗಳಿರುವಂತೆ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನರಸರಿ ತಾಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ (2 ಭಾಗ ಕಾಡುಮಣಿ, 1 ಭಾಗ ಮರಳು ಮತ್ತು 1 ಭಾಗ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬಿರಗಳನ್ನು) ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ 6×3 ಅಂಗುಲದ ಪಾಲಿಧಿನ್ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಬೇರು ಬಿಡಲು ಬುಡದ ಕಡೆಯ ಒಂದು ಗೆಣ್ಣಿ ಮಣಿನೇಳಗೆ ಇರುವಂತೆ ನೆಡಬೇಕು. ತ್ವರಿತ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡಲು ಕಾಂಡದ ತುಂಡುಗಳ ಬುಡ ಭಾಗವನ್ನು 500 ಪಿ.ಪಿ.ಎಂ. ಸಾಮಧ್ಯದ ಇಂಡೋಲ್ ಬ್ಯಾಟ್‌ರಿಕ್ ಆಮ್ಲದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ ನೆಡುವುದು ಬಳ್ಳಿಯದು. ಪಾಲಿಧಿನ್ ಚೀಲಗಳನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ನೆರಳಿರುವ ಕಡೆ ಅಥವಾ ಹಸಿರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಮಿತವಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನ ನೀರನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.

ಮೊದೆ ಮೆಣಸು: (ಬುಳಾ ಪೆಪ್ಪರ್) : ಮೊದೆ ಮೆಣಸನ್ನು ಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು ಮನೆಬಳಕೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪ್ರಮಾಣದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಾಳು ಮೆಣಸನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಮೊದೆ ಮೆಣಸು ಬೆಳೆಯಲು ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಲು ಸಪ್ಪೆಂಬರ್ ರಿಂದ ಜನವರಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾಲ. ಉತ್ತಮವಾದ ಆರೋಗ್ಯಭರಿತ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಕೊಡುವ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಕುಂಡಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಪಾಲಿಧಿನ್ ಚೀಲಗಳಿಗೆ 1:1:1 ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುಮಣಿ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬಿರ ಮತ್ತು ಕಾಡುಮಣಿ ಬೆರೆಸಿ ಮಾಡಿದ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ತುಂಬಿ ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ಗೆಣ್ಣಿಗಳಿರುವ ಬಳ್ಳಿಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ಒಂದರಿಂದ ಎರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೊದೆ ಮೆಣಸಿನಿಂದ 0.5 ರಿಂದ 1.0 ಕಿ.ಗ್ರಾ. 0 ಇಳುವರಿ ಪದೆಯಬಹುದು.

ತೋಟಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳು (ಮೊಸ ಆಧಾರ ಮರ ಬೆಳೆಸಿ)

ಸೂಕ್ತ ಸ್ಥಳದ ಆಯ್ದು

ಕರಿಮೆಣಸಿನ ತೋಟ ಮಾಡಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಇಳಿಜಾರು ಇರುವ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ಆದರೆ ಇಳಿಜಾರಿನ ದಿಕ್ಕು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖಿವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಳದ ಆಯ್ದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಇಳಿಜಾರಿನ ಕೆಳಗಿನ ಅರ್ಥಭಾಗ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖಿವಾಗಿದ್ದು, ಇಲ್ಲವೇ ಉತ್ತರ-ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖಿವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನಾಟಿಮಾಡಲು ಆಯ್ದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಇದರಿಂದ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ-ಪಶ್ಚಿಮ ಕಡೆಯಿಂದ ಸೂಸುವ ಬಿಸಿಲಿನ ತಾಪದಿಂದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗಾಗುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು.

ಭೂಮಿಯ ಸಿದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಆಧಾರ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದು

ಮೇ-ಜೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಕರಿಮೆಣಸು ತೋಟಮಾಡುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಕುರುಚಲು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಗಿಡ-ಗಂಟಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸ್ವಜ್ಞಮಾಡಿ, 1.5 ಫಾನ ಅಡಿ ಗಾತ್ರದ ಗುಂಡಿಯನ್ನು 9 ಧ 9 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು, 4.5 ರಿಂದ 6 ಅಡಿ ಉದ್ದ ಹಾಗೂ 2 ಅಂಗುಲ ಹಾಲವಾಣಿದ (ಎರಿತ್ರೀನ ಜಾತಿಯ) ಪ್ರಾಧಿಕ ಕೊಂಬೆಯನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಎಕರೆ ಕ್ವೇಟ್‌ಕ್ವೇ 444 ಆಧಾರ ಮರಗಳನ್ನು ಕೂರಿಸಬಹುದು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಗರುಗ ಬಿಸ್ಕೇಟ್‌ಜಾ (ಕಿಲಿಂಜಲಿ) ಅಥವಾ ಗ್ರೇವಿಲ್ಲಿಯ ರೋಬಸ್ಟ್ (ಸಿಲ್ವರ್ ಟಿಕ್) ಗಿಡಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಸಬಹುದು. ಆಧಾರ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ 3 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಕರಿಮೆಣಸಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಆಧಾರ ಮರಗಳಿಗೆ ಹಜ್ಬಿಸಬಹುದು. ಎರಿತ್ರೀನಾ ಇಂಡಿಕಾ (ಮುಳ್ಳಿರುವ ಹಾಲವಾಣಿ) ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಆಧಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಂತುಹುಳು ಮತ್ತು ಕಾಂಡ ಕೊರೆಯುವ ಹುಳುವಿನ ಬಾಧೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ ಅಂದರೆ ಮೇ-ಜೂನ್ ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ 30 ಗ್ರಾ. ಮೋರೇಟ್ 10 ಜಿ. ಹರಳುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹಾಲವಾಣಿ ಮತ್ತು ಕಿಲಿನಾಜೀಲ್ (ಗರುಗಾ ಬಿಸ್ಕೇಟ್‌ಜಾ) ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ನೆರಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಕಾಳುಮೆಣಸು ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ನಾಟಿಮಾಡುವ ಗುಣಿಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ನೆಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇಂತಹ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಮಾಚ್‌ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಟಾವು ಮಾಡಿ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿ ನೆಟ್‌ಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು, ಈ ಕೊಂಬೆಗಳು ಮೇ ನಲ್ಲಿ ಚಿಗುರು ಒಡೆಯುತ್ತವೆ. ಚಿಗುರುಡೆದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ನಾಟಿಗೆ ಬಳಸುವುದು ಉತ್ತಮ ಇದರಿಂದ ಕಾಂಡ ತುಂಡುಗಳು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು

ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ (ಮೇ-ಜೂನ್) ಆಧಾರ ಮರದಿಂದ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖಿವಾಗಿ 1 ಅಡಿ ದೂರದಲ್ಲಿ 1.5 ಫಾನ ಅಡಿ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಗುಂಡಿಯನ್ನು ಮೇಲ್ಬಣಿ, 5 ಕಿ.ಗ್ರಾ. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಟ್ಟಿರ ಮತ್ತು 150 ಗ್ರಾ. ಶೀಲಾರಂಜಕಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ತುಂಬಬೇಕು. ಪ್ರತಿ ಗುಂಡಿಗೆ ಒಂದು ಕಿ.ಗ್ರಾ. ಬೇವಿನ ಹಿಂಡಿ ಮತ್ತು 50 ಗ್ರಾ.

ಭಾ. ಕೃ. ಅ. ಪ. – ಕೃಷ್ಣ ವಿಜಾಳನ್ ಕೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಮಂಗಳೂರು), ಕನಾಕಟಕ

ಕನಾಕಟಕ ಪಶುಪ್ರೇದ್ಯಕೇಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜಾಳನ್‌ಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ

ಶ್ರೀಕೋಡಮ್ ಹಾಜ್ಯಾನಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸೂಕ್ತಾಣಗಳನ್ನು ಗಿಡನೆಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು. 2 ರಿಂದ 3 ಬೇರು ಬಂದ ಬಳ್ಳಿಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಗುಂಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಕರೆಗೆ 1280 ಕಾಂಡದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಸಾಲಿಂದ ಸಾಲಿಗೆ ಗಿಡದಿಂದ ಗಿಡಕ್ಕೆ 9 ಅಡಿ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಬುಡದ ಕಡೆಯ ಒಂದು ಗೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಬೇರುಗಳು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಾಟಿಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಆಧಾರ ಸಿಗುವುದು.

ಬೇರಾಯ ಕ್ರಮಗಳು

ನಾಟಿ ಮಾಡಿದ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಧಾರದ ಮರಗಳಿಗೆ ಭಾಳೆ ನಾರಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಸೆಣಬಿನ ದಾರದಿಂದ ಕಟ್ಟಿರಬೇಕು. ಪ್ರಾರಂಭದ 1 ರಿಂದ 2 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಳೆಯ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಜಿಸಿಲಿನ ತಾಪದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ನೆರಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಆಧಾರದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾದಿದ್ದಿಯಾಗಿ ಹಾಗೂ ಒತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಕೊಂಬೆ-ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ನೆರಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದಂತಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ನೆರಳಿನ ಮರಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವುದು. ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಬುಡದ ಸುತ್ತಲೂ ಹಸಿರೆಲೆ ಅಥವಾ ಸಾವಯವ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಹೊಡಿಸಿ ಮಾಡುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಬಳ್ಳಿಯ ಬೇರುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಹಾನಿಯಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು.

ಆಧಾರದ ಮರಗಳ ಕೊಂಬೆ-ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ನಾಟಿಮಾಡಿದ 4ನೇ ವರ್ಷದ ನಂತರ ಮಿತವಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆದು ನೆರಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಕೊಂಬೆ-ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 2 ಬಾರಿ ಅಂದರೆ ಜೂನ್ ಹಾಗೂ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಬಹುದು. ಬಳ್ಳಿ ಹೂ ಬಿಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅತಿಯಾದ ನೆರಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳ ಬಾಧೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಬಳಕೆ: ಕರಿಮೆಣಸಿನ ಉತ್ತಮ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹಾಗೂ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೂ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಗೂ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಮೂಲು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ನಂತರದ ವಯಸ್ಸಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿರುವ ಮೋಷಕಾಂಶಗಳ ಪ್ರಮಾಣ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು

ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಗೆ (ಗ್ರಾಂ)				ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ (ಕಿ.ಗ್ರಾಂ)		
	ಸಾರಜನಕ	ರಂಜಕ	ಮೊಟ್ಟಾವು	ಸಾರಜನಕ	ರಂಜಕ	ಮೊಟ್ಟಾವು
1 ವರ್ಷ	35	15	45	22.4	9.6	28.8
2 ವರ್ಷ	70	30	90	44.8	19.2	57.6
3 ವರ್ಷ	100	40	140	85	25.6	89.6

ಭಾ. ಕೃ. ಅ. ಪ. – ಕೃಷ್ಣ ವಿಜಾನ್ಸ್ ಕೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಮಂಗಳೂರು), ಕನಾಕಟಕ ಕನಾಕಟಕ ಪಶುಪ್ರೇದ್ಯಕೇಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜಾನ್ಸ್‌ಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ

ಮೇಲೆ ಶಿಥಾರಸ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೋಷಕಾಂಶಗಳ $\frac{1}{3}$ ಭಾಗದಷ್ಟು ಮೊದಲನೆ ವರ್ಷದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ, ಎರಡನೇ ವರ್ಷದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ $\frac{2}{3}$ ರಪ್ಪು ಹಾಗೂ 3 ವರ್ಷದ ನಂತರದ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮೊರ್ಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 2 ಸಮಾನ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇ-ಜೂನ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಂತು ಹಾಗೂ ಆಗಸ್ಟ್-ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಕಂತಿನ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಗೊಬ್ಬರದಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಬಳ್ಳಿಯ ಬುದದಿಂದ 1 ಅಡಿ ದೂರದ ಸುತ್ತಳತೆಯಲ್ಲಿ ಉಂಗುರಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮಣಿನಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡುವುದು. ಬೇರುಗಳಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರದ ನೇರ ಸಂಪರ್ಕವಿರದಂತೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಹಿಸಬೇಕು. ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ ಅಥವಾ ಕಾಂಮೋಸ್ಟ್ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಗೆ 10 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ನಂತೆ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಬೇವಿನ ಹಿಂಡಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಒಂದು ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ನಂತೆ ಒಂದು ಬಳ್ಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ. ಮಣಿನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಗೆ 500 ಗ್ರಾಂ. ಸುಣ್ಣವನ್ನು ವರ್ಷ ಬಿಟ್ಟು ವರ್ಷ ಏಪ್ರಿಲ್-ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಮಣಿನ ಆಖ್ಯಾಯಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ರಸಸಾರ ಸ್ಥಿರವಾಗಿಷಲು ಸಾಧ್ಯ. ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಗೊಬ್ಬರಗಳಾದ ಅಜೋಸ್ಪಿರಿಲ್ಮ್‌ನ್ನು ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಗೆ 100 ಗ್ರಾಂ. ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಶೇ. 50ರಪ್ಪು ಸಾರಜನಕದಂತೆ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಕೇವಲ 70 ಗ್ರಾಂ. ಒದಗಿಸಿದರೆ ಸಾಕು.

ಸೂಕ್ತ ಜೀವಾಣಮಿಶ್ರಣ (ಇಷ್ವಾರ್ ಬಯೋಮಿಕ್ಸ್): ಈ ಮಿಶ್ರಣವು ಸಸ್ಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ರ್ಯಾಜೋಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನರ್ಸರಿ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕರಿಮೆಣಸಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಳಂವರಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಒಂದು ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ 20 ಗ್ರಾಂ ಮಿಶ್ರಣವನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಗೆ 250 ಮಿ.ಲೀ. ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜೀಲಕ್ಕೆ 100 ಮಿ.ಲೀ. ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಅಥವಾ 1 ಕೆಜಿ ಟಾಲ್ಕ್ ಸೂತ್ರೀಕರಣವನ್ನು 100 ಕೆಜಿ ಸಾವಯವ ಗೊಬ್ಬರದೊಂದಿದೆ (ಅಥವಾ ಜೆನ್‌ನಾಗಿ ಕೊಳಿತ ಹಸುವಿನ ಸಗಳೇ) ಬೆರೆಸಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಗೆ 1 ಕೆಜಿ. ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬಹುದು. ಇದನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಬಳಸಬೇಕು (ಮೇ-ಜೂನ್ ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್-ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ).

ಕೊಯ್ಲು ಮತ್ತು ಹದ ಮಾಡುವಿಕೆ: ಕರಾವಳಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕರಿಮೆಣಸು ಮೇ-ಜೂನ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, 6 ರಿಂದ 8 ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಯಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಯ್ಲಿಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೂಗೊಂಚಲಿನಲ್ಲಿ ಮೊರ್ಕ ಬಲಿತ ಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರಡು ಕಾಳುಗಳು ಹೊಳಪು ಕಂಡು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದಾಗ ಆ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಮೊರ್ಕವಾಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರಿಂದ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಬೇಕು. ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿದ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದ ಒಂದರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬೇವೆಡಿಸಿ 7 ರಿಂದ 10 ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಿಗಿಸಬೇಕು. ತೇವಾಂಶ ಒಣಿಗಿದ ಮೆಣಸಿನ ಕಾಳುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ. 8 ರಿಂದ 10 ಇರುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಜೆನ್‌ನಾಗಿ ಒಣಿಗಿದ ಕಾಳುಮೆಣಸಿನ ಕಾಳುಗಳ ಮೇಲ್ಮೈ ಒಣಿಗಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ತಾಜಾ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಒಣಿಗಿಸುವ ಮುನ್ನ ಒಂದು ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಬಿಸಿನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ತೆಗೆದು ಒಣಿಗಿಸುವುದರಿಂದ ಕಾಳುಗಳು ಆಕರ್ಷಕ ಹೊಳಪನ್ನು ಹೊಂದುವುದಲ್ಲದೆ, ಒಣಿಗಿಸುವ ಅವಧಿಯನ್ನು ಸಹ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಒಣಿಗಿಸಲು ಮೆಂತ್ಸ್

ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಾರಿಸಿದ ಬಿದಿರಿನ ಚಾಪೆ ಅಥವಾ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ದಪ್ಪದ ಪಾಲಿಧೀನ್ ಹಾಳೆ ಬಳಸುವಂತೆ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಒಣಗಿದ ಕಾಳುಗಳು ಹೊಳಪಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಸ್ವಜ್ಞವಾಗಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೊಂದಿರುವುವು ಅಥವಾ ಬೇರೆಡಿಸಿದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಪಾರದಶಕ ಪ್ರಾಸ್ಸಿಕ್ ಹಾಳೆ ನಡುವೆ ತೆಳುವಾಗಿ ಹರಡಿ ಬೆಳಗಿನ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆಗಳ ತನಕ (ಕಾಳು ಕಪ್ಪಾಗುವವರೆಗೆ) ಒಣಗಿಸಬೇಕು. ನಂತರ 5–6 ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಬೇಕು.

ಸಸ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕ್ರಮಗಳು

ಮುಖ್ಯ ಕೇಟೆ ವಿಡೆಗಳು	ಹಾನಿಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು	ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳು
ಚಿಕ್ಕಟ ದುಂಬಿ	ಮರಿಹಳುಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢ ದುಂಬಿಗಳು ಎಲೆ ಹಂಬುಗಳ ರೆಂಬಿಗಳು, ಕುಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಳಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನಾಶ ಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಕಾಳಿನ ಗೊಂಚಲಿನಲ್ಲಿ ಕೆಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಣಕಾಳಿನ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣ ರಂಧ್ರಗಳು ಹುಳುಬಿದ್ದ ಕಾಳುಗಳು ಮೊಳ್ಳಾಗುತ್ತವೆ.	ಚಿಕ್ಕಟ ದುಂಬಿ, ಹಿಟ್ಟು ತಿಗಣೆ, ಕಾಂಡ ಕೊರೆಯುವ ಹುಳು ಮತ್ತು ದ್ರಿಪ್ಸ್ ಕೇಟಗಳ ಬಾಧೆ ತಡೆಗಟ್ಟಲು 1.7 ಮಿ.ಲೀ. ಡ್ಯೂಮೆಫೋಯೇಟ್ 30 ಇ.ಸಿ. ಅಥವಾ 2 ಮಿ. ಲೀ. ಕ್ಲೈನಾಲೋಫಾಸ್ 25 ಇ.ಸಿ. ಅಥವಾ 1 ಮಿ. ಲೀ. ಮಿಂಡ್‌ಲ್ ಪ್ರಾರಾಧಿಯಾನ್ 50 ಇ.ಸಿ. ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಬ್ಲೈಗಳಿಗೆ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.
ಹಿಟ್ಟು ತಿಗಣೆ	ಎಲೆಗಳ ತಳಭಾಗ ಮತ್ತು ಎಳೆಯ ಹಂಬುಗಳಿಂದ ರಸ ಹೀರುತ್ತವೆ. ಹುಳುಬಿದ್ದ ಎಲೆಗಳು ಹಳದಿಯಾಗಿ ನಂತರ ಒಣಗುತ್ತವೆ.	ಸದರಿ
ದ್ರಿಪ್ಸ್	ವಿವಿಧ ಹಂಡತ ದ್ರಿಪ್ಸ್‌ಗಳು ಎಲೆಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದ ರಸ ಹೀರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಎಲೆಗಳ ಅಂಚು ಮುರುಂಡಾಗಿ ಸುತ್ತಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.	ಸದರಿ
ಕಾಂಡ ಕೊರೆಯುವ ಹುಳು	ಮರಿ ಹುಳುಗಳು ಎಳೆ ಹಂಬುಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಹಂಬುಗಳು ಒಣಗುತ್ತವೆ.	ಸದರಿ
ಜೀಡ ನುಸಿ	ಇವು ಎಲೆಗಳ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಂಪಾಗಿದ್ದು ರಸ ಹೀರುತ್ತವೆ. ಎಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಳದಿ ಮಜ್ಜೆಗಳು ಕ್ರಮೇಣ ಒಣಗುತ್ತವೆ.	2.5 ಮಿ.ಲೀ. ಡ್ಯೂಕೋಫಾಲ್, 18.5 ಇ.ಸಿ. 4 ಗ್ರಾ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗುವ ಶೇ. 80ರ ಗಂಧಕ. ದ್ರಾವಣವು ಎಲೆಗಳ ತಳ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಸಿಂಪಡಿಸುವುದು.

ರೋಗಗಳು

1. ಚಿಟ್ಟು ರೋಗ: ವಕ್ರಕಾರದ ಅಥವಾ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ತುದಿ ಭಾಗದ ಕಾಂಡಕ್ಕೂ ಹರಡಿ ಕಾಂಡ ಒಣಗುತ್ತದೆ. ಕಾಳುಗಳು ಕಂದು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಇದರಿಂದ ಕಾಳಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ನಂತರ ಕಾಳುಗಳು ಒಣಗುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ವಹಣಾ ಕ್ರಮಗಳು: ಪ್ರತಿ ಲೀಟರ್ ನೀರಿಗೆ 1 ಗ್ರಾಂ ಕಾಬ್ಸಂಡ್‌ಜೆಂಪ್ ಬೆರೆಸಿ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.

ಭಾ. ಕೃ. ಅ. ಪ. – ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಮಂಗಳೂರು), ಕನಾಕಟಕ ಕನಾಕಟಕ ಪಶುಪ್ರೇದ್ಯಕೇಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ

2. ಕಮ್ಮಿ ಕೊಳೆ ರೋಗ ಮತ್ತು ಸೊರಗು ರೋಗಗಳು (ಶಿಷ್ಟ ಸೊರಗು ರೋಗ)

ರೋಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳು: ಮುಂಗಾರು ಹಂಗಾಮಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಾಧಿಸುತ್ತವೆ. ಬಳ್ಳಿಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಲ್ಲೂ ರೋಗ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಎಲೆಗಳ ಮೇಲ ಕಮ್ಮಿ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ಕಂಡು ಬಂದು ಅಂಥ ಎಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾರಿನಂಥ ಬಾಚು ಭಾಗ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಈ ಚುಕ್ಕೆಗಳು ದೊಡ್ಡವಾಗುತ್ತ ಎಲೆಗಳನ್ನ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಎಲೆಗಳು ದುರುತ್ತವೆ. ಮಣಿನ ಮೇಲ್ಬಾಗದ ಹರಿಗಳು ಮೃದು ಕಾಂಡ, ಕುಡಿ ಎಲೆಗಳು ರೋಗದಿಂದಾಗಿ ಕಮ್ಮಿ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತವೆ. ಬಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ರೋಗವು ಪೂರ್ತಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಪೂರ್ತಿ ಬಳ್ಳಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಖ್ಯ ಕಾಂಡದ ನೆಲಮಟ್ಟ ಅಥವಾ ಕುತ್ತಿಗೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರೋಗ ಬಾಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತಿ ಬಳ್ಳಿ ಸೊರಗಿ ಒಣಗುತ್ತದೆ. ಎಲೆಗಳು, ಕಾಳು ಗೊನೆಗಳು ಉದುರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಬಾರದಿರಬಹುದು. ರೆಂಬೆಗಳು ಗೆಣ್ಣಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮುರಿಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ತಿ ಬಳ್ಳಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುತ್ತದೆ. ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುವ ಬೇರಿನ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ರೋಗ ತಗುಲಿದಲ್ಲಿ ಬಾಧೆ ಲಕ್ಷಣಗಳು ನಿರ್ಧಾರ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಮಳೆಯ ಆರಂಭಸ ದೊಂದಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಎಲೆಗಳು ಹಳದಿ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ, ಬಾಡಿ ಉದುರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅಕ್ಕೋಬರ್-ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನ ನಂತರ ಸುಧಾರಿಸಿ ಮತ್ತೆರದು ಹಂಗಾಮುಗಳವರೆಗೆ ಬದುಕುಳಿದು ನಂತರ ಸಾಯುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ರಮಗಳು:

1. ರೋಗ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಒಣಗಿ ಸತ್ತು ಹೋದ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬೇರುಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಕಿರುತ್ತ ತೋಟದಿಂದ ಹೊರಗೊಯ್ದು ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು.
2. ನಾಟ ಮಾಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹರಿ ಬಳ್ಳಿಯ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ರೋಗ ಮುಕ್ತ ತೋಟಗಳಿಂದಲೇ ಆಯ್ದು ಸಸಿ ಮುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮುಡಿಗಳನ್ನು ಧೂಮದಿಂದ ಅಥವಾ ಸೋಲಾರ್‌ಜೆಂನ್‌ (ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಸುಡು) ಮುಂತಾದ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ ನಂತರ ನಾಟ ಮಾಡಬೇಕು.
3. ನೀರು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಬಸಿ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.
4. ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಾಗ ಮುಡಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಬೇರುಗಳಿಗ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
5. ಹೊಸತಾಗಿ ಜಿಗುರಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹರಿ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹರಡಿ ಹಬ್ಬಿದಂತೆ ಆಧಾರ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಕಟ್ಟುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆಯಬೇಕು.
6. ಆಧಾರ ಗಿಡದ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಮಳೆಗಾಲದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸುವದರಿಂದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆರ್ಥರ್‌ತೆ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ಹಾಗೂ ಸೂರ್ಯ ರಶ್ಮಿ ನೆಲಮಟ್ಟಿದವರೆಗೂ ತಲುಪುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ರೋಗದ ತೀವ್ರತೆ ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸಬಹುದು.
7. ಮೇ-ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಿನ ಮಳೆಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದೊಂದಿಗೆ ಮುಡಿಗಳನ್ನು ಶೇ. 0.125 ಮೆಟಲಾಸ್ಟ್‌ 72 ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಪಿ., 5-10 ಲೀಟರ್ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಉಣಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ ಇದೇ ದ್ರಾವಣ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಗ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಕಾಂಡಗಳ ಬುಡದಲ್ಲಿ 45-50 ಸೆ. ಮೀ. ಸುತ್ತಳತೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ.2ರ ತಾಮ್ರದ ಆಸ್ಕೆಫ್ಲೋರ್‌ಡ್ 50 ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಪಿ.5-10 ಲೀಟರ್ ನಂತರ ಪ್ರತಿ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಉಣಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಶೇ.1ರ ಬೋಡೋ ದ್ರಾವಣ ಸಿಂಪಡಣೆ

ಭಾ. ಕೃ. ಅ. ಪ. – ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಮಂಗಳೂರು), ಕನಾಕಟಕ ಕನಾಕಟಕ ಪಶುಪ್ರೇದ್ಯಕೇಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಮೀನುಗಾರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ

ಮಾಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ ಶೇ. 0.3 ರ ಮೊಟ್ಟಾಗಿಯಂ ಘೋಸೆಣೇಟ್ ಇದೇ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಗಸ್ಟ್ - ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ - ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೇ ಟ್ರೈಕೋಡಮಾರ್ ವಿರಿಡೆ ಶಿಲೀಂದ್ರವನ್ನು 1 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಬೇವಿನ ಹಿಂಡಿ ಅಥವಾ 5 ಕಿ.ಗ್ರಾಂ ಹೊಟ್ಟಿಗೆಸೂಬ್ಬರದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ಬಳಿಗೆ 50 ಗ್ರಾಂ ಮಳೆ ಆರಂಭಿಸಿದಿಗೆ ಮದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಶೈಪ್ರೈ ಸೋರಗು ರೋಗದ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಶೇ. 1 ರ ಸೂಡೋಮೋನಾಸ್ ಘ್ಲೂರೋಸೆನ್ಸ್ ಜ್ಯೇವಿಕ ಶಿಲೀಂದ್ರನಾಶಕದ ಸಿಂಪರಣೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಬಳಿಗೆ 2 ಲೀಟರ್ ನಂತರ ಕ್ರೇಗೋಳ್ಜಬೇಕು ಅಥವಾ ಶೇ. 1 ಸೂಡೋಮೋನಾಸ್ ಘ್ಲೂರೋಸೆನ್ಸ್ ಜ್ಯೇವಿಕ ನಾಶಕದ 3 ಲೀಟರ್ ದ್ರಾವಣದಿಂದ ಪ್ರತಿ ಬಳಿಯ ಬುಡವನ್ನು ತೋಯಿಸಬೇಕು. ಈ ಉಪಚಾರಗಳನ್ನು ಜನನ ಹಾಗೂ ಅಗಸ್ಟ್ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೇಗೋಳ್ಜಬೇಕು.

2. ನಿರಾನ ಸೋರಗು ರೋಗ: ಬೇರುಗಳು ಬೇರು ಗಂಟು ಜಂತು ಹುಳುವಿನ ಬಾಧೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಹೊಳೆತು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಬಾಧೆಗೆ ತುತ್ತಾದ ಬಳಿಗಳು ಅಕ್ಟೋಬರ್ ನಂತರ ತೇವಾಂಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಎಲೆಗಳು ಹಳದಿ ವಣಾಕ್ಷೇತ್ರ ತಿರುಗುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಮೇ-ಜೂನ್‌ದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಿಗೆ ಬಾಧೆಗ ತುತ್ತಾದ ಕೆಲ ಬಳಿಗಳು ಸುಧಾರಿಸಿ ಹೋಸ ಬೆಳೆವಣಿಗೆ ತೋರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದಾಗ್ಯಾ ಈ ತರಹದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮುಂಬರುವ ಹಂಗಾಮುಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮರುಕಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ಬಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಕುಂಠಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗಂಟುಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ನಿರ್ವಹಣೆ ಕ್ರಮಗಳು:

- ಶೈಪ್ರೈ ಬಾಧೆಗೊಂಡ ಬಳಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕು. ನಾಟಿ ಮಾಡುವ ತಗ್ಗುಗಳಲ್ಲಿ ಘೋರೇಟ್ 10 ಜಿ. ಯನ್ನು (15 ಗ್ರಾಂ) ಅಥವಾ ಕಾಬೋರ್ ಘ್ಲೂರಾನ್ 3 ಜಿ. (50 ಗ್ರಾಂ) ನಾಟಿ ಮಾಡುವ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು. ಬೇರು ಗಂಟು ಜಂತು ಹುಳುವಿನ ಬಾಧೆ ಇಲ್ಲದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಹೊಗೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಸೂಯ್ಯ ರಷ್ಣೀಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸದ ಮದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಘೋರೇಟ್ 10 ಜಿ. ಅಥವಾ ಕಾಬೋರ್ ಘ್ಲೂರಾನ್ 3 ಜಿ. ಮೇ-ಜೂನ್‌ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ - ಅಕ್ಟೋಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕು.
- ಇದರೊಟಿಗೆ ಶೇ. 0.2 ರ ತಾಮ್ರದ ಆಕ್ಸಿಕೆಲ್ಲೋರ್ಯೈಡ್ ಡಬ್ಲೂಪ್ರೈ. ಅಥವಾ ಮೊಟ್ಟಾಗಿಯಂ ಪಾಸೆಣ್ಣನೇಡ್ 50 ಶೇ. 3 ರ ದ್ರಾವಣ ಅಥವಾ ಮೆಟಲಾಸ್ಟಿನ್ 72 ಡಬ್ಲೂಪ್ರೈ. ಶೇ. 0.125 ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಕಾಂಡದ ಸುತ್ತ ಮೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉಣಿಸಬೇಕು. ಬೇರುಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.
- ಮುಂಗಾರಿಗೆ ಮೊದಲು ಒಂದು ಬಾರಿ, ಮುಂಗಾರಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 2-3 ಬಾರಿ ಮತ್ತು ಮುಂಗಾರಿನ ನಂತರ ಒಂದು ಬಾರಿ ಶೇ. 1 ರ ಬೋಡೋ ದ್ರಾವಣವನ್ನು ಬಳಿಗಳಿಗೆ ಸಿಂಪಡಿಸಬೇಕು.
- ರೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಶೇ. 0.1 ರ ಕಾಬ್ಫ್ರೋಡ್ಯೇಜ್‌ಮ್‌ ಅಥವಾ ಶೇ. 0.3 ರ ಕ್ಯಾಪ್ಟ್‌ನೊನಿಂದ ಉಪಚರಿಸಬೇಕು.

ಭಾ. ಕೃ. ಅ. ಪ. - ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ (ಮಂಗಳೂರು), ಕನಾಕಟಕ ಕನಾಕಟಕ ಪಶುಪ್ರೇದ್ಯಕೇಯ, ಪಶು ಹಾಗೂ ಏನುಗಾರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೀದರ